

Asia: VN/8871/2019

Lausuntopyyntö hallituksen esitysluonnoksesta eduskunnalle sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisen uudistusta ja maakuntien perustamista koskevaksi lainsäädännöksi

Taustatiedot

Onko vastaaja

valtion viranomainen

Vastaajatahon virallinen nimi

Ympäristöministeriö

Vastauksen kirjanneen henkilön nimi ja mahdolliset yhteystiedot

Kehittämiskoordinaattori Juho Korpi, ympäristöministeriö

Viranomaisille: Lausuntovastauksen käsitelleen toimielimen nimi ja käsittelypäivämäärä

-

Kysymyksiä uudistuksen tavoitteista

1. Voidaanko esityksellä kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaista saatavuutta? Jos ei, niin miten ehdotusta tulisi siltä osin muuttaa?

-

2. Voidaanko esityksellä kehittää pelastustoimen palvelujen saatavuutta, yhdenmukaisuutta ja vaikuttavuutta valtakunnallisesti, alueellisesti ja paikallisesti? Varmistaako esitys pelastustoimen pelastustoiminnan ja sosiaali- ja terveystoimen ensihoitopalvelujen synergiahyödyt? Jos ei, miten ehdotusta tulisi kehittää?

-

3. Toteutuuko demokratia esityksessä riittävällä tavalla? Jos ei, miten esityksen kansanvaltaisuutta voisi vahvistaa?

Kysymyksiä sote-maakuntalaista

4. Muodostaako sote-maakuntalaki tarkoituksenmukaisen yleislain tulevien sote-maakuntien hallinnon ja talouden järjestämiselle?

ei kantaa

5. Sote-maakuntalain 6 §:ssä säädetään maakunnan mahdollisuudesta alueellaan ottaa hoitaakseen sen lakisääteisiä tehtäviä tukevia tehtäviä sekä harjoittaa vähäriskistä liiketoimintaa, joka tukee sen lakisääteisten tehtävien toteuttamista. Tukeeko ehdotettu sääntely maakunnan itsehallinnon toteuttamista?

6. Sote-maakuntalain 5 luvussa säädetään sote-maakunnan asukkaiden osallistumisoikeuksista. Ovatko osallistumisoikeudet turvattu esityksessä riittävällä tavalla?

kyllä pääosin

7. Sote-maakuntalain 8 luvussa säädetään sote-maakuntien yhteistoiminnasta. Onko siitä esitetty säädettäväksi sote-maakuntien toiminnan ja yhteistyön näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?

kyllä pääosin

8. Sote-maakunnan talouden ohjaus perustuu erityisesti sote-maakuntalakiin ja sote-maakuntien rahoituslakiin. Ohjaavatko sote-maakuntien rahoitusmalli ja sote-maakuntalain mukainen taloudenohjausmekanismi sote-maakuntien taloudenhoitoa tarkoituksenmukaisella tavalla?

ei kantaa

9. Sote-maakuntalain 3 luvussa säädetään muun ohella sote-maakunnan lainanottovaltuudesta sekä investointien ohjauksesta koko julkisen talouden tasapainon huomioon ottavalla tavalla. Sote-maakunnille siirtyvien toimitilojen hallinnoinnista ei esitetä erikseen säädettäväksi. Turvaako ehdotettu investointien rahoitus- ja ohjausmalli tarpeellisten investointien toteuttamisen tarkoituksenmukaisella tavalla? Vastauksessa voi ottaa kantaa toimitilojen hallinnoinnin järjestämiseen paikallisella, alueellisella tai valtakunnallisella tasolla.

ei kantaa

10. Maakuntalain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

11. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntalaista.

Ympäristöministeriö pitää tärkeänä, että valmistelun jatkovaiheessa varmistetaan sosiaali- ja terveystoimen sekä pelastustoimen tehtävien synergiat kuntien vastuulle jäävien tehtävien kanssa. Näitä tehtäviä ovat mm. kuntien asuntotoimi, rakennusvalvonta sekä ympäristönsuojelu. Palo- ja pelastusviranomaisella sekä rakennusvalvonnalla on paljon yhteisiä rajapintoja.

Isojen ympäristövahinkojen taloudelliset kustannukset voivat olla huomattavat. Vaikka pelastustoimen tehtäväkentässä ympäristövahinkojen torjunnan tehtävät ovat lukumääräisesti vähäisiä, ei talouden ohjauksessa investointeja ympäristövahinkojen torjuntavalmiuteen tule kuitenkaan lyödä laimin. Hoitamatta jätetyt tai heikosti hoidetut tehtävät aiheuttavat vahinkoa paitsi yksityisille ja julkisille eduille myös huonontavat ympäristön tilaa ja luonnon monimuotoisuutta.

Kysymyksiä sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaista

12. Muodostaako sote-järjestämislaki tarkoituksenmukaisen yleislain julkisen sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämiselle?

kyllä pääosin

13. Turvaavatko sote-järjestämislain säännökset sosiaali- ja terveyspalvelujen yhdenvertaisen saatavuuden?

kyllä pääosin

14. Varmistaako laissa esitetty tehtävien määrittely kunnan ja maakunnan osalta väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toteutumisen? ”

kyllä

15. Turvaako 8 §:n sääntely sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisvastuun toteutumisen riittävällä ja tarkoituksenmukaisella tavalla?

-

16. Onko 12 §:n sääntely ostopalvelujen hankkimisesta ja 12 a §:n sääntely vuokratyövoiman käytöstä tarkoituksenmukainen ja toteutettavissa käytännössä?

ei kantaa

17. Ovatko 13 §:n mukaiset yksityistä palveluntuottajaa koskevat vaatimukset perusteltuja

ei kantaa

18. Onko 16 §:n sääntely yksityisen palveluntuottajan alihankinnasta tarkoituksenmukainen ja toteutettavissa käytännössä?

ei kantaa

19. Onko sote-maakuntien yhteistyöaluetta ja yhteistyösopimusta koskeva 33–36 §:n sääntely kokonaisuudessaan tarkoituksenmukainen?

ei kantaa

20. Turvaako 37 §:n sääntely kaksikielisten sote-maakuntien yhteistyöstä osaltaan ruotsinkielisten palveluiden saatavuuden?

ei kantaa

21. Onko 49 §:n sääntely valmiuskeskuksesta tarkoituksenmukainen ja perusteltu?

ei kantaa

22. Minkä sote-maakunnan tehtäväksi tulisi säätää ruotsinkielisten palvelujen kehittämisen tukeminen (31 §) koko maassa?

-

23. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

24. Muut vapaamuotoiset huomiot sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaista.

Ympäristöministeriö korostaa maakuntien ja kuntien välisten tehtävien yhdyspintaa. On hyvä, että kunnilla ja maakunnilla on yhteisenä tehtävänä terveyden edistäminen. Terveysturvallisuudelle tärkeitä yhteistyökumppaneita kunnissa ovat mm. kuntien rakennusvalvontaviranomaiset, ympäristönsuojeluviranomaiset ja maankäytön suunnittelu. Yhteistyö näiden toimijoiden kesken on tärkeä varmistaa myös uudistuksen jälkeen.

Esityksenmukainen sote-maakuntauudistus voi johtaa merkittäviin vaikutuksiin valtion tukemissa vuokra-asunnoissa, etenkin erityisryhmille tarkoitetuissa vuokra-asunnoissa. Nämä erityisryhmien vuokra-asunnot muodostavat suuren osan sosiaalihuoltolain 21 §:n mukaisista asumispalvelujen (tehostettu palveluasuminen, palveluasuminen ja tuettu asuminen) asunnoista ja asuinhuoneista.

Valtio tukee kohtuuhintaisten, sosiaalisiin perusteisiin vuokrattavien asuntojen rakentamista, hankintaa ja perusparantamista maksamalla tätä tarkoitusta varten otetuille lainoille korkotukea siten kuin vuokra-asuntolainojen ja asumisoikeustalolainojen korkotuesta annetussa laissa (604/2001) säädetään. Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus ARA päättää lainojen hyväksymisestä korkotukilainoiksi. Korkotuki maksetaan valtion asuntorahaston varoista, ja korkotukilainaan liittyy aina myös valtion täytetäkaus. Erityistä tukea tarvitsevien ryhmien asumista edistetään korkotukilainojen lisäksi erityisryhmien investointiavustuksilla. ARA myöntää näitä avustuksia erityisryhmille tarkoitettujen asuntojen rakentamista, hankintaa ja perusparantamista varten siten kuin avustuksista erityisryhmien asunto-olojen parantamiseksi annetussa laissa (1281/2004) säädetään. Erityisryhmillä tarkoitetaan kyseisessä laissa lähinnä huonokuntoisia ja muistisairaita ikääntyneitä, vammaisia henkilöitä, asunnottomia, päihde- ja mielenterveyskuntoutujia, opiskelijoita, nuoria ja pakolaisia. Myös nämä investointiavustukset myönnetään valtion asuntorahaston varoista. Erityisryhmien investointiavustusten tavoitteena on lisätä erityisryhmiin kuuluvien henkilöiden asumistarpeisiin soveltuvien ja asumiskustannuksiltaan kohtuullisten vuokra-asuntojen tarjontaa heidän asunto-olojensa parantamiseksi.

Valtion tuella tuotetut vuokra-asunnot ovat käyttö- ja luovutusrajoitusten alaisia keskimäärin 40 vuotta. Tänä aikana asunnot on pidettävä vuokratyössä, asunnoista perittävä vuokra on määriteltävä omakustannusperusteisesti ja vuokra-asunnoissa on noudatettava sosiaalista asukasvalintaa eli hakijaruokakunnat on asetettava etusijajärjestykseen niiden asunnontarpeen, tulojen ja varallisuuden perusteella. Lisäksi asuntoja saa luovuttaa vain toisille valtion tukeen oikeutetuille toimijoille ja vain tiettyyn enimmäishintaan. Erityisryhmien investointiavustuksella rahoitettujen asuntojen tulee olla erityisryhmän käytössä 20 vuotta. Asuntojen käyttöä ja luovutusta koskevien rajoitusten taustalla ovat paitsi kansalliset valtion tukien vaikuttavuutta ja oikeaa kohdentumista koskevat vaatimukset, myös EU-oikeuden valtioneuvoston päätökset, jotka asettavat edellytyksiä sille, millaisiin tarkoituksiin ja millaisin ehdoin jäsenvaltiot voivat myöntää tukea taloudelliseen toimintaan. Investointiavustusta voivat saada samat tahot kuin korkotukilainaakin: kunnat ja muut julkisyhteisöt, ARA:n yleishyödyllisiksi nimeämät asuntoyhteisöt sekä näiden määräysvallassa olevat osakeyhtiöt tai asunto-osakeyhtiöt.

Hallituksen esittämästä sote-maakuntauudistuksesta on suoria vaikutuksia valtion tukemaan asuntotuotantoon, sillä uudistuksen myötä erityisryhmien asumispalvelujen järjestämisvastuu siirtyisi kunnilta sote-maakunnille. Nyt toteutettavan lakimuutoksen jälkeen tai myöhemmin tehtävien lakimuutosten yhteydessä tulisi tarkastella myös sitä, miten erityisryhmien asumispalvelujen järjestämisvastuu vaikuttaa esimerkiksi valtion tukemaan asuntotuotantoon ja erityisryhmien investointiavustuksella rahoitettuihin asuntoihin. Esimerkiksi lausunnon antaminen valtion rahoituksen myöntämisestä erityisryhmien asuntokohteille ja tällaisten asuntojen asukasvalintaa koskevien säännösten noudattamisen valvonta tulisi mahdollisesti siirtää kunnilta maakunnille.

Kysymyksiä pelastustoimen järjestämislaista

25. Lain 8 §:ssä ehdotetaan säädettävän pelastustoimen järjestämisen valtakunnallisista tavoitteista. Säännöksessä luetellaan asiat, jotka valtakunnallisissa strategisissa tavoitteissa on määriteltävä. Luettelo ei ole tyhjentävä. Ovatko säännöksessä luetellut kohdat tarkoituksenmukaisia?

kyllä pääosin

26. Mikä pitäisi lisätä/mikä pitäisi poistaa?

Ympäristöministeriö pitää tärkeänä, että valmistelun jatkovaiheessa varmistetaan pelastustoimen tehtävien synergiat kuntien vastuulle jäävien tehtävien kanssa. Näitä tehtäviä ovat mm. kuntien asuntotoimi, rakennusvalvonta sekä ympäristönsuojelu. Palo- ja pelastusviranomaisella sekä rakennusvalvonnalla on paljon yhteisiä rajapintoja, jotka on syytä varmistaa myös muutoksen jälkeisessä tilanteessa. Ympäristöministeriö korostaa myös pelastusviranomaisten roolia ympäristövahinkotilanteessa. Organisoitumisen muutos ei saa johtaa näiden tehtävien heikentymiseen.

27. Lain 13 §:ssä ehdotetaan säädettävän sote-maakunnan seuranta- ja arviointivollisuudesta. Lisäksi lain 16 §:ssä ehdotetaan säädettävän sote-maakunnan pelastustoimen omavalvonnasta. Onko sote-maakunnille ehdotettu seuranta-, arviointi- ja omavalvontakokonaisuus tarkoituksenmukainen?

kyllä

28. Pelastustoimen järjestämislain 5 pykälässä säädetään tehtävien kokoaminen suurempiin kokonaisuuksiin, jos se on välttämätöntä palvelujen saatavuuden, yhdenmukaisuuden tai laadun turvaamiseksi taikka tehtävien vaativuuden tai niistä johtuvien suurten kustannusten perusteella. Ovatko säännöksessä esitetyt koottavat tehtävät perusteltuja?

kyllä

29. Mitä kansainvälisessä pelastustoiminnassa hyödynnettäviä erityisresursseja (kalusto, muodostelmat) olisi tarkoituksenmukaista koota jonkun maakunnan/maakuntien hoidettavaksi?

-

30. Mitä kansainvälisen avunannon ja vastaanottamisen edellyttämiä toimintoja (hälyttäminen, varustaminen jne.) olisi tarkoituksenmukaista koota johonkin maakuntaan/maakuntiin ja jos kyllä, mihin maakuntaan/maakuntiin?

-

31. Pelastustoimen järjestämislain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

32. Muut vapaamuotoiset huomiot pelastustoimen järjestämislaista.

Mahdollisesta tehtävien keskittämisestä (5 §) huolimatta tulee kiinnittää huomiota ympäristövahinkojen (öljy- ja kemikaalivahinkojen) torjunnan hyviin lähipalveluihin. Esim. aluksista voi aiheutua päästöjä paitsi avomerellä, myös rannikolla ja saaristossa, jolloin torjuntatoimet on aloitettava nopeasti. Näillä alueilla on paljon erityisen herkkää ja suojeltavaa luontoa. Tilanne on samankaltainen myös maalta mereen päässeeseen öljyn torjunnassa.

Valtakunnallisten tavoitteiden asettamisessa (8§) ja pelastustoimen palvelutasopäätöksessä (6§) olisi otettava huomioon toiminnot ja alueet, joiden suojelu on erityisen tärkeitä ympäristövahinkojen (öljy- ja kemikaalivahingot) torjunnassa. Perustelujen mukaan strategisten tavoitteiden valmistelussa kuultaisiin sote-maakuntia ja muita ministeriöitä sekä tarvittaessa eri viranomaisia ja järjestöjä tarkoituksenmukaisen kokonaisuuden muodostamiseksi, mikä on hyvä asia. Ympäristövahinkojen torjunnan osalta kuultavina tulisivat kyseeseen myös ympäristöjärjestöt, joista esimerkiksi WWF Suomi on merkittävästi kehittänyt valmiuksiaan avustaa viranomaisia ranta-alueiden öljyntorjunnassa.

Kansallisesti tehokas ympäristövahinkojen torjunnan järjestelmä edellyttää, että ulkomaisilta toimijoilta kiitosta saanutta viranomaisten laajaa yhteistyötä jatketaan myös tulevaisuudessa. Öljyvahinkojen torjuntaan tehtyjä merkittäviä investointeja ei tule jättää käyttämättä.

Ehdotus VNA kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta 7 §:ssä (Pelastustoimen riskikertoimen tekijät ja niiden painokertoimet) on riskiluokan määrittämisessä otettu huomioon muun muassa vaarallisten aineiden onnettomuus ja kiireelliseksi luokiteltu ympäristövahinko sekä eräät riskikohteet. Epäselväksi sen sijaan jää, voidaanko herkät ja arvokkaat luonto- ja ympäristökohteet ottaa millään tavalla huomioon riskiluokittelussa ja siten myös varautumisessa.

Kysymyksiä voimaanpanolaista

33. Sote-maakuntien aluejaon pohjana on kuntaperusteinen maakuntajako, josta säädetään voimaanpanolain 5 §:ssä. Onko ehdotettu aluejako tarkoituksenmukainen sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisen näkökulmasta?

-

34. Sote-maakuntarakennelain 3 §:n mukaan maakuntajako toimii nykyiseen tapaan myös muiden valtion aluejakojen perustana. Lisäksi maakuntajako toimii maakuntien liittojen toimialuejaon pohjana. Onko ehdotettu 5 §:n mukainen aluejako tarkoituksenmukainen muun aluehallinnon näkökulmasta?

ei kantaa [Muutoksella saattaa olla vaikutuksia ELY -keskusten voimavaroihin. Maankäyttö- ja rakennuslain mukainen maakuntakaavoitus on maakuntajakolaissa säädettyjen maakuntien lakisääteinen tehtävä, josta vastaavat maakunnan liitot. Maakuntajakolain mukaan maakunnaksi määrätään alue, johon kuuluvat kunnat muodostavat toiminnallisesti ja taloudellisesti sekä alueen suunnittelun kannalta tarkoituksenmukaisen kokonaisuuden. Maakuntakaavoituksen keskeisenä lähtökohtana on erityisesti se, että suunniteltava alue muodostaa toiminnallisesti ja alueidenkäytöllisesti sellaisen kokonaisuuden, että sen puitteissa voidaan tehdä maakuntakaavan tehtävälle ja sisällölle maankäyttö- ja rakennuslaissa asetettujen vaatimusten kannalta tarvittavat tarkastelut ja perustellut alueidenkäytön ratkaisut. Nykyisen maakuntajaon kriteereistä ovat maakuntakaavoituksen kannalta keskeisimpiä asiointi- ja palveluyhteydet, työssäkäyntiliikenne, elinkeinoelämän yhteydet sekä kulttuuri- ja historialliset perinteet. Etelä-Savon maakuntaan kuuluu tällä hetkellä 14 kuntaa. Vuoden 2021 alusta lukien näistä kunnista Joroinen siirtyy Pohjois-Savoon ja Heinävesi Pohjois-Karjalaan. Lausuttavan lakiluonnoksen mukaan myös Enonkoski, Rantasalmi, Savonlinna ja Sulkava siirtyisivät Etelä-Savosta Pohjois-Savon maakuntaan. Kyseessä olisi muutos, joka vaikuttaisi merkittävästi sekä Etelä-Savon että Pohjois-Savon maakuntakaavoitukseen. Etelä-Savoon kuuluisi aikaisemmin jo päätettyjen ja lakiluonnokseen sisältyvien kuntasiirtojen jälkeen kahdeksan kuntaa. Samalla Etelä-Savon aluerakenne muuttuisi nykyisestä Mikkelin, Pieksämäen ja Savonlinnan kaupunkien ja kaupunkiseutujen muodostaman kolmen seutukunnan maakunnasta kahden seutukunnan maakunnaksi. Pohjois-Savon kuntien määrä lisääntyisi yhteensä viidellä kunnalla. Maakuntakaavoituksen näkökulmasta ympäristöministeriö kiinnittää huomiota aluerakenteelliseen kokonaistarkasteluun ja siihen perustuvaan toiminnallisen ja alueidenkäytöllisen kokonaisuuden kattavaan maakuntakaavoitukseen.]

35. Lakiehdotuksessa Etelä-Savon ja Pohjois-Savon maakuntia ehdotetaan muutettavaksi siten, että Enonkoski, Rantasalmi, Savonlinna ja Sulkava siirtyisivät Etelä-Savosta Pohjois-Savo. Muutos vaikuttaa sekä sote-maakuntaan että valtion aluejakojen pohjana olevaan maakuntajakoon. Mihin maakuntaan näiden kuntien tulisi kuulua ja mitä vaikutuksia vaihtoehtoilla olisi lausunnonantajan toimintaa:

-

36. Lakiehdotuksessa Uudenmaan maakunnan alueella sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä vastaisi neljä sote-maakuntaa (Itä-Uusimaan sote-maakunta, Keski-Uusimaan sote-maakunta, Länsi-Uusimaan sote-maakunta, Vantaa-Keravan sote-maakunta) sekä Helsingin kaupunki, joka ei kuuluisi mihinkään sote-maakuntaan. Muiden aluejakojen osalta Uudenmaan nykyinen maakunta olisi yksi kokonaisuus. Onko ehdotettu sääntely aluejakojen näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

ei kantaa

37. Turvaako väliaikaisten toimielinten kokoonpano ja laissa säädetyt tehtävät uudistuksen toimeenpanon (7 - 8 §)?

ei kantaa

38. Voimaanpanolain 4 luvun mukaan sairaanhoitopiirien ja erityishuoltopiirien kuntayhtymät, sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen tehtäviin liittyvä kuntien ja eräiden kuntayhtymien irtain omaisuus, lomapalkkavelka ja sopimukset siirtyvät sote-maakunnille. Kuntien toimitilat ja kiinteistöt jäävät kuntien omistukseen. Onko omaisuusjärjestelyjä koskeva ratkaisu hyväksyttävä?

ei kantaa

39. Voimaanpanolain 4 luvussa säädetään kuntien oikeudesta saada valtiolta korvaus uudistukseen liittyvien omaisuusjärjestelyjen aiheuttamista välittömistä kustannuksista sekä korvausmenettelyistä. Korvaus kohdistuisi ensisijaisesti kunnille ja kuntayhtymille jääviin omaisuuseriin, esimerkiksi siirtymäajan jälkeen käytöstä poistuvien toimitilojen kustannuksiin. Onko kompensatiosääntely hyväksyttävä?

ei kantaa

40. Voimaanpanolain 17 §:n mukaan kunnallisia sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen palveluja tuottavissa organisaatioissa työskentelevä henkilöstö siirtyisi maakuntien palvelukseen liikkeenluovutuksen periaatteiden mukaisesti. Lisäksi henkilöstö, joka muualla kunnan hallinnossa tai tukipalveluissa tekee pääasiallisesti sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä, siirtyisi maakuntien palvelukseen. Onko henkilöstön siirtymisestä esitetty säädettäväksi henkilöstön aseman näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?

ei kantaa [28 §:n mukainen ulkoistamissopimusten mitättömyyttä koskeva sääntelyllä saattaa olla negatiivisia vaikutuksia asumispalveluita tarjoaviin palveluntuottajiin ja sitä kautta ara-asuntoihin ja valtion luottotappioriskiä, vaikka toisaalta säännöksessä pyritty turvaamaan palveluntuottajien asemaa.]

41. Onko 28 §:n mukainen ulkoistamissopimusten mitättömyyttä koskeva sääntely perusteltu ja turvaako se osapuolten aseman riittävästi?

kyllä pääosin

**42. Turvaako Kärkullan toiminnan jakamista koskevat ehdotukset sen toiminnan jatkuvuuden sote-
maakuntien toimintana?**

-

**43. Uudistus tulisi ehdotuksen mukaan voimaan vuoden 2023 alusta. Onko uudistus toteutettavissa
uudistuksessa ehdotetussa aikataulussa?**

kyllä pääosin

**44. Voimaanpanolain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään
muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän
kohdalla, jota kommentoit.**

-

45. Muut vapaamuotoiset huomiot voimaanpanolaista.

Vaikutukset valtion tukemaan asuntotuotantoon ja asumispalveluihin

Esityksessä ehdotetaan sairaanhoitopiirien ja erityishuoltopiirien siirtymisestä varoineen, velkoineen ja sitoumuksineen sote-maakuntiin sekä kunnan järjestämän perusterveydenhuollon, erikoissairaanhoidon, sosiaalitoimen ja pelastustoimen käytössä olevien toimitilojen siirtymisestä sote-maakunnan hallintaan. Lisäksi esityksen mukaan kunta siirtäisi sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämiseen liittyvät sopimukset sote-maakunnalle.

Voimaantulolain 21 §:n mukaan toimitilat siirtyisivät sote-maakunnan hallintaan 1.1.2023 lukien. Jos kunta ei itse omistaisi tiloja, vaan ne olisivat sen hallinnassa toimitilojen hallintaan oikeuttavan sopimuksen perusteella, kunta siirtäisi sopimuksen sote-maakunnalle 24 §:ssä säädellyn mukaisesti. Pykälässä säädettäisiin myös siirtymäkauden vuokrasopimuksesta. Sote-maakunnan ja kunnan välillä solmittaisiin sosiaali- ja terveystoimen tai pelastustoimen käytössä olevien, kunnan omistamien toimitilojen hallinnasta vuokrasopimus siten, että se olisi voimassa 31.12.2025 saakka.

On huomattava, että maakunnille siirtyvässä omaisuudessa voi olla valtion tukemaa asuntokantaa sekä niiden vuokraamista koskevia sopimuksia. Ympäristöministeriö katsoo, että esityksen perusteluissa ja vaikutusten arvioinnissa tulisi mainita myös se seikka, että kuntien ja maakuntien tulee huomioida valtion tukemia asuntoja koskevat rajoitukset päättäessään niiden käytöstä sote-uudistuksen yhteydessä. Valtion tukemaa asuntotuotantoa koskevat rajoitukset koskevat muun muassa asuntojen vuokraa ja asukasvalintaa. Asumispalvelujen järjestämisvastuun siirtyminen kunnilta maakunnille aiheuttaa myös tiettyjä lainsäädännön muutostarpeita liittyen valtion tukemaan asuntotuotantoon (ks. myös vastaus kysymykseen 24).

Voimaanpanolain 25 §:ssä säädetään selvityksestä, joka kunnan tulisi tehdä sote-maakunnalle siirtyvästä irtaimesta omaisuudesta, sopimuksista, vastuista ja toimitiloista. Tässä yhteydessä olisi erityisen tärkeää selvittää, millaisia valtion tuesta johtuvia käyttö- ja luovutusrajoituksia asuntoihin liittyy. Esityksessä on ehdotettu myös sote-maakuntien yhtiömuotoisesta toimitila- ja kiinteistöhallinnon osaamiskeskuksesta säätämistä. Myös osaamiskeskuksesta tulisi löytyä riittävä asiantuntemus sen arvioimiseen, miten valtion tukeman asuntotuotannon käyttö- ja luovutusrajoitukset vaikuttavat toimitilojen käytön järjestämiseen.

Valtion tukemien asuntojen jääminen tyhjilleen ja tukien takaisinperintä

Esitettyssä sote-maakuntauudistuksessa ehdotetaan, että kunnat vuokraavat maakunnille tilansa kolmen vuoden siirtymäajaksi. Siirtymäkauden voidaan katsoa olevan perusteltu, jotta kunnat pystyvät kartoittamaan ja suunnittelemaan tilojensa käyttöä sote-uudistuksen jälkeen. Lisäksi kuntien sote-tiloista solmimat sopimukset siirtyvät sellaisenaan maakunnille. Merkittävä kysymys on, mitä tapahtuu siirtymäajan jälkeen: jos maakunnat eivät uusi kaikkia sopimuksia, osa sote-kiinteistöistä tulee jäämään tyhjilleen. Tämä uhka on huomattava varsinkin kasvukeskusten ulkopuolella.

Jos valtion tuella rahoitettu palvelutalo jää tyhjilleen, tulee harkittavaksi talon rakentamiseen tai perusparantamiseen myönnetyn tuen takaisinperintä. Voimaanpanolaissa esitetään, että uudistuksen toimeenpanon seurauksena kunnilla on oikeus tietyissä tapauksissa saada korvausta uudistuksen omaisuusjärjestelyistä kunnalle aiheutuvista kustannuksista. Sote-rakennusten valtionavustusten takaisinperinnästä myös luovutaan, jos rakennuksen omistus- tai hallinta luovutetaan, käyttötarkoitus muutetaan tai rakennus tai sen osa poistetaan käytöstä sote-maakuntauudistuksen toimeenpanosta johtuen.

Edellä mainittu pykäläehdotus ei kuitenkaan miltään osin koske ympäristöministeriön hallinnonalalle kuuluvia asuntotuotannon tukia, vaikka esimerkiksi pitkäaikaisasunnottomille tai vaikeasti kehitysvammaisille henkilöille tarkoitetun palvelutalon rakentamista on voitu tukea erityisryhmien asumisen investointiavustuksella, joka on kattanut jopa 50 prosenttia hankkeen hyväksytyistä rakentamiskustannuksista, ja loppuosa kustannuksista on katettu valtion takaamalla korkotukilainalla. Valtion korkotukea ja erityisryhmien investointiavustuksia koskevissa laeissa säädetään, että valtion tuella rahoitettujen asuntojen käyttötarkoituksen muuttuessa (asuntojen jäädessä tyhjilleen) asuntojen rakentamista, hankintaa tai perusparantamista varten myönnetyn korkotuen maksaminen voidaan lakkauttaa ja jo maksettu korkotuki ja investointiavustus periä osittain tai kokonaan takaisin. Tämä tukien takaisinperintä on kuitenkin jätetty toimivaltaisen viranomaisen eli Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskuksen tai Valtiokonttorin harkintaan (laki vuokra-asuntolainojen ja asumisoikeustalolainojen korkotuesta (604/2001)37 §, laki avustuksista erityisryhmien asunto-olojen parantamiseksi (1281/2004) 12 § ja valtionavustuslaki (688/2001) 22 §). Siten viranomaiset voivat jo nykyisten säännösten nojalla jättää toimijalle myönnetyn tuen perimättä takaisin, jos asuntokohteen tyhjilleen jääminen johtuu toimijasta riippumattomasta, sote-maakuntauudistuksesta johtuvasta syystä. Näin ollen nykyiset säännökset mahdollistavat valtion

tukeman asuntotuotannon osalta sen, että avustusta ei peritä takaisin tai sen takaisinperinnän määrää kohtuullistetaan, mikäli tarpeen.

Edellä kuvattu tukien takaisinperinnästä luopuminen ei kuitenkaan ratkaise sitä ongelmaa, joka asuntojen vajaakäytöstä aiheutuu valtiolle. Jos palvelutalo on rakennettu valtion tuella, valtio kantaa lainanmyöntäjänä tai takaajana viimekätisen vastuun talon tyhjäkäytöstä. Maakunta- ja sote-uudistukseen voi siis liittyä merkittävä uhka valtion luottotappioiden kasvusta.

28 §:n mukainen ulkoistamissopimusten mitättömyyttä koskeva sääntelyllä saattaa olla negatiivisia vaikutuksia asumispalveluita tarjoaviin palveluntuottajiin ja sitä kautta ara-asuntoihin ja valtion luottotappioriskiinkin, vaikka toisaalta säännöksessä pyritty turvaamaan palveluntuottajien asemaa.

Kysymyksiä maakuntien rahoituslaista

46. Valtio rahoittaa pääosin perustettavien sote-maakuntien toiminnan, eli vastuu sosiaali- ja terveystalouden ja pelastustoimen rahoittamisesta osoitetaan valtiolle. Onko ratkaisu uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

ei kantaa

47. Valtion rahoituksen taso kullekin varainhoitovuodelle perustuu lähtökohtaisesti sote-maakuntien edellisen vuoden laskennallisiin kustannuksiin. Valtion rahoituksen tasoa korotetaan vuosittain arvioidun palvelutarpeen muutoksen (7§), kustannustason (hintojen) (8 §), tehtävämuutosten (9 §) sekä toteutuneiden kustannusten perusteella (10 §). Palvelutarpeen muutoksen osalta esitykseen sisältyy valtion rahoituksen kasvua osittain hillitsevä tekijä siten, että arvioidusta tarpeen muutoksesta huomioidaan 80 %:n osuus kolmannesta vuodesta lähtien (36 §). Lisäksi sote-maakunnalla on oikeus lisärahoitukseen, edellyttäen, että lain 11 §:ssä tarkoitettut edellytykset täyttyvät. Onko sote-maakunnilla riittävät taloudelliset edellytykset suoriutua lakisääteisistä tehtävistä?

ei kantaa

48. Ovatko sote-maakuntien valtion rahoituksen *sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävien* rahoituksen määräytymistekijät (luku 3) ja niiden painokertoimet perusteltuja?

ei kantaa

49. Ovatko sote-maakuntien valtion rahoituksen *pelastustoimen tehtävien* rahoituksen määräytymistekijät (luku 4) ja niiden painokertoimet perusteltuja?

ei kantaa

a) Onko maakuntien rahoitukselle vuosille 2023–2029 esitetty siirtymäaika riittävä?

ei kantaa

b) Onko toistaiseksi pysyvä enimmäismuutostasaus kannatettava?

ei kantaa

51. Valtion rahoitus maksetaan sote-maakunnalle kuukausittain viimeistään kuukauden ensimmäisenä päivänä. Varainhoitovuoden tammikuussa ja kesäkuussa maksetaan molempina 2/12 koko vuoden rahoituksesta ja muina kuukausina jäljelle jäävä rahoitus yhtä suurina erinä (25 §). Sen lisäksi vuoden 2023 rahoituksen tammikuun maksuerästä puolet maksetaan sote-maakunnalle vuoden 2022 joulukuun 1 päivänä (37 §). Onko rahoituksen maksatuksen aikataulu maksuvalmiuden ja kassan hallinnan kannalta tarkoituksenmukainen?

ei kantaa

52. Maakuntien rahoituslain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

53. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntien rahoituslaista.

Ympäristövahinkojen torjunnan kalustohankintojen ja torjuntavalmiuden ylläpidon kustannukset ovat osa alueen pelastustoimen vuosittaisista menoista. Nämä kustannukset on jälkikäteen korvattu pelastuslaitoksille ympäristöministeriön yhteydessä toimivan öljysuojarahaston varoista. Vuoden 2019 alussa vastuu öljy- ja aluskemikaalivahinkojen torjunnasta siirtyi ympäristöministeriöltä sisäministeriön hallinnonalalle ja osaksi pelastuslaissa säänneltyä pelastustoimintaa. Esityksen jatkovalmisteluissa tulee selvittää, että öljy- ja aluskemikaalivahinkojen torjuntavalmiuden kustannukset on otettu huomioon pelastustoimen rahoituksen laskentapohjissa. Lisäksi tulisi huomata, että Itä-Uudenmanna pelastuslaitoksen kalustoon ja sen ylläpitoon sisältyy sellaisia öljyvahingon torjuntaresursseja, jotka ovat osa kansallista valmiutta. Nämä resurssit pidetään valmiudessa kaikkien pelastuslaitosten ja myös valtion viranomaisten käyttöä silmällä pitäen. Rahoitus tälle kalustolle ja sen ylläpidolle tulee turvata myös jatkossa.

Ympäristöministeriössä käynnistyi vuoden 2019 lopulla ympäristövahinkojen toissijaisien vastuujärjestelmien kehittämisen lainsäädäntöhanke. Hankkeessa selvitetään muun muassa öljysuojarahaston asema uudessa järjestelmässä. Hallituksen esitys on tarkoitus saada eduskunnalle loppukevästä 2022.

Kuntien rahoitusta koskeva lainsäädäntö

54. Ovatko valtionosuusjärjestelmään esitetyt, sote-uudistuksesta aiheutuvien merkittävien kuntakohtaisten muutosten lieventämiseksi esitetyt tasausjärjestelyt hyväksyttäviä ja riittäviä (laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta 29 ja 30 §)?

ei kantaa

55. Ovatko valtionosuuskriteerit sekä niiden painotukset yleisesti ottaen perusteltuja (laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta, luku 2 sekä luonnos valtioneuvoston asetukseksi kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta)?

ei kantaa

56. Kuntien rahoitusta koskevan lainsäädännön pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

57. Muut vapaamuotoiset huomiot kuntien rahoitusta koskevasta lainsäädännöstä.

-

Verolainsäädäntö

58. Pidätkö maakuntien rahoituksen keräämiseksi esitettyjä verojärjestelmän muutoksia hyväksyttävänä?

kyllä pääosin

59. Verolainsäädännön pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

60. Vapaamuotoiset huomiot verolainsäädännöstä.

Kuntien asumispalveluihin liittyvistä kiinteistöistä solmimat sopimukset (mukaan lukien välivuokraussopimukset) siirtyvät sellaisenaan maakunnille lain voimaantullessa. On tärkeää, että sote-maakunnan toimintaan sovelletaan arvonlisäverolakia samalla tavoin kuin kuntaan. Näin sote-maakunnalla olisi myös oikeus saada arvonlisäveropalautus. Ympäristöministeriö katsoo, että tämä tulisi varmistaa esityksessä ja tätä koskevia perusteluja tulisi tarkentaa asumispalveluiden osalta.

Mikäli sote-maakunnan toimintaan ei sovelleta arvonlisäverolakia samoin kuin kuntaan, tarkoittaisi se, että valtion tuella rahoitetuissa palveluasunnoissa omakustannusperusteisesti määräytyvä vuokra nousisi arvonlisäverotuksesta johtuen. Se aiheuttaisi vuokrankorotuksen, joka olisi noin 2–3 euroa neliömetriltä kuukaudessa. Tämä tarkoittaisi noin 100–150 euron lisäystä asunnon kuukausivuokraan. Valtion tuella rahoitettujen palveluasuntojen asukkaat ovat hyvin pienituloisia ja vähävaraisia ihmisiä, ja vuokrien nousu kohdistuisi erityisesti heihin. Tällä olisi myös suora vaikutus valtion asumistuki- ja toimeentulotukimenoihin.

Alv-palautuksen poistumisesta seuraava vuokratason nousu heikentäisi valtion tuella rahoitettujen palveluasuntojen kilpailukykyä siinä vaiheessa, kun maakunta kilpailuttaa palveluasumisen

kiinteistöt. Uhkana on siis valtion tukemien palveluasuntojen jääminen vajaa- tai tyhjäkäytölle. Myös tämä riski jää lopulta valtion kannettavaksi, sillä valtio on lainanmyöntäjän tai takaajan roolissa näille asunnoille myönnettyissä lainoissa. Näin tämä lisäisi valtion luottotappioriskiä.

Maakuntien ja kuntien henkilöstöä koskeva lainsäädäntö

61. Kunnallista henkilöstöä koskevan lainsäädännön soveltamisalaa ehdotetaan muutettavaksi koskemaan myös maakuntien henkilöstöä. Maakuntien työnantajaedunvalvontaa hoitaisi uudella lailla säädettävä Kunta- ja maakuntatyönantajat KT. Onko henkilöstön asemasta ja työnantajaedunvalvonnasta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?

ei kantaa

62. Onko eläkkeiden rahoittamisesta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?

ei kantaa

63. Vapaamuotoiset huomiot henkilöstön asemasta ja/tai työnantajaedunvalvonnasta sekä eläkkeistä.

-

Uusimaa-laki

64. Turvaako Uudenmaan erillislaki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen alueella yhdenvertaisesti muuhun maahan verrattuna?

ei kantaa

65. Turvaavatko HUSin lakisääteisiä tehtäviä koskevat säännökset erikoissairaanhoidon järjestämisen sekä yliopistollisen sairaalan tutkimus-, kehittämis- ja opetustehtävät (5 §)?

ei kantaa

66. Onko terveydenhuollon järjestämistä koskevat säännökset tarkoituksenmukaisia ja riittäviä turvaamaan toiminnan vertailtavuuden muuhun maahan nähden (5 luku)?

ei kantaa

67. Ovatko Helsingin kaupungin talouden eriyttämistä koskevat säännökset tarkoituksenmukaisia ja riittäviä turvaamaan toiminnan vertailtavuuden muuhun maahan nähden (5 luku)?

ei kantaa

68. Uusimaa-lain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

69. Vapaamuotoiset huomiot Uudenmaan erillislaista?

Yleishallintoa koskevat lait

70. Yleishallintoa koskevien lakien pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

71. Vapaamuotoiset huomiot yleishallintoa koskevasta lainsäädännöstä.

Kysymyksiä sote-maakuntarakennelaista

72. Sote-maakuntarakennelaissa säädetään maakuntajaosta, joka toimii myös sote-maakuntien alueiden pohjana. Lisäksi laissa säädetään sote-maakuntien muuttamisesta, joka johtaa myös vastaavalla alueella maakuntajaon muutokseen. Onko esitetty sote-maakuntien ja niiden pohjana olevan maakuntajaon suhde sekä jaon muutosprosessi kriteereineen selkeä ja tarkoituksenmukainen ottaen huomioon maakuntajaon merkityksen muille aluejaoille?

ei [Maankäyttö- ja rakennuslain mukainen maakuntakaavoitus on maakuntajakolaissa säädettyjen maakuntien lakisääteinen tehtävä, josta vastaavat maakunnan liitot. Maakuntajakolain mukaan maakunnaksi määrätään alue, johon kuuluvat kunnat muodostavat toiminnallisesti ja taloudellisesti sekä alueen suunnittelun kannalta tarkoituksenmukaisen kokonaisuuden. Maakuntakaavoituksen keskeisenä lähtökohtana on erityisesti se, että suunniteltava alue muodostaa toiminnallisesti ja alueidenkäytöllisesti sellaisen kokonaisuuden, että sen puitteissa voidaan tehdä maakuntakaavan tehtävälle ja sisällölle maankäyttö- ja rakennuslaissa asetettujen vaatimusten kannalta tarvittavat tarkastelut ja perustellut alueidenkäytön ratkaisut. Nykyisen maakuntajaon kriteereistä ovat maakuntakaavoituksen kannalta keskeisimpiä asiointi- ja palveluyhteydet, työssäkäyntiliikenne, elinkeinoelämän yhteydet sekä kulttuuri- ja historialliset perinteet. Etelä-Savon maakuntaan kuuluu tällä hetkellä 14 kuntaa. Vuoden 2021 alusta lukien näistä kunnista Joroinen siirtyy Pohjois-Savoon ja Heinävesi Pohjois-Karjalaan. Lausuttavan lakiluonnoksen mukaan myös Enonkoski, Rantasalmi, Savonlinna ja Sulkava siirtyisivät Etelä-Savosta Pohjois-Savon maakuntaan. Kyseessä olisi muutos, joka vaikuttaisi merkittävästi sekä Etelä-Savon että Pohjois-Savon maakuntakaavoitukseen. Etelä-Savoon kuuluisi aikaisemmin jo päätettyjen ja lakiluonnokseen sisältyvien kuntasiirtojen jälkeen enää kahdeksan kuntaan. Samalla Etelä-Savon aluerakenne muuttuisi nykyisestä Mikkelin, Pieksämäen ja Savonlinnan kaupunkien ja kaupunkiseutujen muodostaman kolmen seutukunnan maakunnasta kahden seutukunnan maakunnaksi. Tämä ei tulevaisuudessa mahdollistaisi nykyisen kaltaista aluerakenteellista kokonaistarkastelua ja siihen perustuvaa, toiminnallisen ja alueidenkäytöllisen kokonaisuuden kattavaa maakuntakaavoitusta. Pohjois-Savon kuntien määrä lisääntyisi yhteensä viidellä kunnalla. Siirtyvien kuntien liitynnät Pohjois-Savoon ovat Joroista lukuun ottamatta maakuntakaavoituksen ja sen lähtökohtana olevien kriteerien näkökulmasta varsin ohuet. Lakiluonnoksen mukaisten kuntien liittäminen osaksi Pohjois-Savoa merkitsisi sellaisen suunnittelualueen muodostumista, joka ei olisi maakuntakaavoituksen kannalta tarkoituksenmukainen kokonaisuus.]

73. Pidätkö esitettyjä edellytyksiä sote-maakuntien muuttamiseksi tarkoituksenmukaisena sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen näkökulmasta? (erityisesti sote-maakuntarakennelain 2, 5 ja 10 §:t)

ei kantaa

74. Sote-maakuntarakennelain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

75. Muut vapaamuotoiset huomiot sote-maakuntarakennelaista.

-

Maakuntien ohjaus

76. Valtion ohjausta sekä sosiaali- ja terveydenhuollon että pelastustoimen järjestämisessä vahvistettaisiin. Onko tämä uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta perusteltua?

kyllä pääosin

77. Ministeriöt ja maakunta kävisivät vuotuiset neuvottelut, joissa tarkasteltaisiin maakunnan toimintaa ja taloutta toteumatietojen ja ennusteiden näkökulmasta. Lisäksi erilliset ohjausneuvottelut käytäisiin vuosittain yhteistyöaluekohtaisesti. Onko neuvottelujen tavoite ja käsiteltävä asiakokonaisuus tarkoituksenmukainen?

ei kantaa

78. Maakuntien ja valtioneuvoston välille suunnitellaan ministeriöiden ja järjestämisvastuussa olevien tahojen vuorovaikutukseen perustuvaa aktiivista ohjausta, joka perustuisi avoimeen näkemysten ja tietojen vaihtoon sekä järjestäjien toiminnan ja talouden jatkuvaluonteiseen arviointiin. Onko ohjausmalli uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta perusteltu?

ei kantaa

Uudistuksen vaikutukset

79. Vaikutusten arvioinnissa on kuvattu ehdotuksen keskeiset vaikutukset. Miltä osin vaikutusten arviointia olisi korjattava, tarkennettava tai täydennettävä?

-

80. Onko uudistuksen muutoskustannukset tunnistettu ja arvioitu asianmukaisesti?

ei kantaa

81. Uudistuksesta aiheutuvia ICT:n ja tiedonhallinnan muutoskustannuksia on arvioitu hallituksen esityksen vaikutusarvioinneissa edellisen vaalikauden maakunta- ja sote-valmistelussa tunnistettujen kustannusarvioiden perusteella. Millaisia tarkennuksia ja täydennyksiä nyt esitettyihin arvioihin tulisi tehdä?

-

82. Näkemyksenne muista mahdollisista ICT- ja digiasioihin liittyvistä vaikutuksista ehdotetussa palvelurakenteessa?

-

a) vuosina 2021-2022?

-

b) vuosina 2023-2024?

-

c) vuodesta 2025 alkaen?

-

a) vuosina 2021-2022?

-

b) vuosina 2023-2024?

-

c) vuodesta 2025 alkaen?

-

85. a) Tulisiko arvionne mukaan sote-maakunnille siirtyviä hankintasopimuksia mitätöitymään järjestämisvastuuta ja ostopalveluja koskevan sääntelyn nojalla?

-

b) jos kyllä, mikä olisi mitätöityvien sopimusten euromääräinen arvo?

-

c) liittyisikö arvionne mukaan mitätöityviin sopimuksiin yksityisille palveluntuottajille hyödyttömiksi jääviä investointeja, mitä nämä välittömät hyödyttömäksi jäävät investoinnit olisivat ja kuinka suurista menetyksistä olisi kyse?

-

Uudistuksen toimeenpanon tuki

86. Mihin aiheisiin liittyvää valtakunnallista tukea katsotte tarvitsevanne sote- ja maakuntaudistuksen alueelliseen toteutukseen?

-

muuta, mitä?

-

Muut kysymykset

87. Mahdolliset ehdotukset käsitteen ”sote-maakunta” korvaamiseksi jollain muulla käsitteellä.

-

88. Ehdotus sote-maakuntanne nimeksi.

-

89. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

Ympäristöministeriö pitää tärkeänä, että tehtäväsiirtoja tarkasteltaessa otetaan huomioon riittävän laajasti eri tehtävien (erityisesti rakennusvalvonta, ympäristönsuojeluviranomainen, asuntotoimi) väliset synergiat maakunnalle siirtyvien tehtävien ja kunnille jäävien tehtävien välillä.

Lakiluonnoksessa esitetään, että SOTE –lain mukaisena valvontaviranomaisena toimisivat Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto Valvira ja aluehallintovirastot sekä pelastustoimen tehtävien osalta aluehallintovirastot. Lupa- ja valvontatehtävien hoidon vahvistamiseksi, parhaan osaamisen valtakunnalliseksi hyödyntämiseksi, prosessien sujuvoittamiseksi sekä viranomaisrakenteen selkeyttämiseksi olisi syytä selvittää myös monialaisen lupa- ja valvontatehtävien kokoamisen hyötyjä parlamentaarisen selvitystyön yhteydessä.

Huomio liittyen kohtaan 84: Jos kunnan tekemä sopimus asumispalveluista yksityisen palveluntuottajan kanssa todetaan mitättömäksi, voi sillä olla seurauksia valtion tukemaan asuntotuotannolle. Esityksen mukaan sote-maakunta olisi velvollinen korvaamaan palveluntuottajille sopimusten mitätöitymisen takia hyödyttömäksi jäävät investoinnit. Ratkaisevaa on, missä laajuudessa nämä investoinnit korvattaisiin ja miten ne sovitetaan yhteen valtion tukemaa asuntotuotantoa koskevan lainsäädännön kanssa. Jos asumispalvelukohde on rakennettu valtion tuella, valtio kantaa lainanmyöntäjänä tai takaajana viimekätisen vastuun kohteen tyhjillään olosta ja vajaakäytöstä. Maakunta- ja sote-uudistukseen voi siis liittyä uhka valtion luottotappioiden kasvusta.

90. Muut yksilöidyt säädösmuutosehdotukset.

-

Damski Juhani
Ympäristöministeriö

Korpi Juho
Ympäristöministeriö